

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 550/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Katarínou Šimánkovou, Jesenského 230/7, Partizánske, proti postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/3 Gv 122/19/1000 a jej uzneseniam z 23. novembra 2023 a 22. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. VII/3 Gv 122/19/1000 a jej uzneseniami z 23. novembra 2023 a 22. decembra 2023. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť špeciálnej prokuratúre na ďalšie konanie a prikázať jej, aby bezodkladne zrušila zaistenie označenou trestnou vecou dotknutých nehnuteľností. Zároveň požaduje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva v trestnej veci (v tom čase) vedenej vyšetrovateľom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odboru Západ (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019, týkajúcej sa obvineného [REDAKOVANÉ] a spol. stíhaných pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a d) a ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), g) a j) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a § 141 písm. a) Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) a c), ods. 3 písm. b) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona a iných, že na základe príkazov dozorujúceho prokurátora špeciálnej prokuratúry pod č. k. VII/3 Gv 122/19/1000-478 a č. k. VII/3 Gv 122/19/1000-479 z 31. mája 2023 boli podľa § 96a ods. 1 a 9 Trestného poriadku zaistené nehnuteľnosti, o ktorých zistené skutočnosti nasvedčovali, že sú výnosom z trestnej činnosti a k ich zaisteniu malo dôjsť z dôvodu zabezpečenia nároku poškodených na náhradu škody. O týchto nehnuteľnostiach sťažovateľ tvrdí, že sa nachádzali v jeho výlučnom vlastníctve.

3. Žiadosťou z 5. októbra 2023, doručenu špeciálnej prokuratúre 13. októbra 2023, sa sťažovateľ podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku domáhal zrušenia zaistenia predmetných nehnuteľností, pretože na ich zaistenie neboli dané žiadne zákonné dôvody.

4. Dozorový prokurátor špeciálnej prokuratúry uznesením č. k. VII/3 Gv 122/19/1000-544 z 23. novembra 2023 žiadosť sťažovateľa zamietol, pretože dôvody zaistenia podľa jeho názoru naďalej trvali.

5. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal sťažnosť (zo 4. decembra 2023) s odôvodnením, že napadnuté uznesenie je nesprávne, nedostatočne zdôvodnené a nezákonné, prokurátor nereagoval na uplatnenú argumentáciu a obmedzil sa len na prepis obsahu odôvodnenia príkazov. Sťažovateľ tiež namietal, že prokurátor o žiadosti nerozhodol bezodkladne, ale až po 40 dňoch od jej doručenia. Opäť zhrnul, že dôvody na zaistenie nehnuteľností neexistovali a na taký postup neboli splnené zákonné podmienky.

6. Špeciálny prokurátor špeciálnej prokuratúry ako nadriadený prokurátor, príslušný na rozhodovanie o riadnom opravnom prostriedku uznesením č. k. VII/3 Gv 122/19/1000-552 z 22. decembra 2023, sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú, keďže sa v plnom rozsahu stotožnil so zisteniami a závermi prokurátora špeciálnej prokuratúry a námietky sťažovateľa súhrnne vyhodnotil ako neopodstatnené. Druhostupňové rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 16. januára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta porušenie základných práv v dvoch rovinách. V prvom rade nachádza v postupe špeciálnej prokuratúry porušenie základných práv podľa § 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti so vznikom zbytočných prieťahov pri rozhodovaní o žiadosti o zrušenie zaistenia nehnuteľností. Rozhodovanie trvajúce 40 dní, resp. 50 dní, keď bolo prvostupňové rozhodnutie doručené sťažovateľovi, ako aj celková dĺžka konania o žiadosti trvajúca

3 mesiace a tri dni sú podľa neho v príkrom rozpore s povinnosťou prokurátora rozhodnúť o žiadosti bezodkladne, ako mu táto povinnosť explicitne vyplýva z § 96a ods. 8 Trestného poriadku. Príčinou vzniku zbytočných prietáhov bola podľa sťažovateľa nesústredená a neefektívna činnosť špeciálnej prokuratúry. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa jeho názoru dosahuje v danom prípade takú intenzitu, že ho možno posúdiť ako odmietnutie prístupu k spravodlivosti, čím bolo porušené aj jeho základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Pretože nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom príkazu č. k. VI1/3 Gv 122/19/1000-479, sú jediným majetkom sťažovateľa (na vysvetlenie: vlastnícke právo k nehnuteľnostiam obsiahnutým v príkaze č. k. VI1/3 Gv 122/19/1000-478 bolo v civilnom konaní právoplatne priznané poškodeným), zbytočné prietahy v postupe špeciálnej prokuratúry tak majú na sťažovateľa oveľa intenzívnejší dopad než v iných obdobných prípadoch, keďže podstatná časť jeho príjmu „každý mesiac odchádza“ na splátku hypotekárneho úveru zabezpečeného záložným právom k dotknutým nehnuteľnostiam a je v záujme sťažovateľa, aby mohol realizovať svoje vlastnícke oprávnenie a predmetné nehnuteľnosti predat', čím by došlo k splateniu jeho úveru. Existencia zaistenia mu však bráni v uvedenom postupe, čo má priamy dopad na jeho osobnú a sociálnu situáciu.

9. V druhej rovine sťažovateľ namieta porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré bolo spôsobené tým, že na zaistenie nehnuteľností neboli dané žiadne zákonné dôvody. Išlo tak o postup v rozpore so zákonom nedôvodne a neoprávnene zasahujúci do jeho vlastníckeho práva.

10. Špeciálna prokuratúra k zaisteniu prikročila z dôvodu zistenia, že tieto nehnuteľnosti sú výnosom z trestnej činnosti (dôvod upravený v § 96a ods. 1 Trestného poriadku) a z dôvodu zabezpečenia nároku poškodených na náhradu škody, ktorý (dôvod) prokurátor nesprávne ustálil podľa § 96a ods. 9 Trestného poriadku. V súvislosti s kúpou sporných nehnuteľností sa však sťažovateľ nedopustil žiadneho protiprávneho konania, a teda nespáchal žiaden trestný čin, a ani zo spáchania žiadneho trestného činu nie je obvinený, preto nie je splnená podmienka na to, aby mohli byť tieto nehnuteľnosti považované za výnos z trestnej činnosti v súlade s definíciou podľa § 130 ods. 9 písm. a) Trestného zákona, ako veci získanej trestným činom, keďže sťažovateľ sa žiadneho trestného činu nedopustil. Na to, aby v prípade nehnuteľností mohlo ísť o výnos z trestnej činnosti, musel by sa sťažovateľ dopustiť trestného činu proti predávajúcim v súvislosti s kúpou sporných nehnuteľností alebo by tieto musel získať do svojho vlastníctva alebo dispozície páchatel' trestného činu, v tomto prípade niektorý z obvinených, a následne ich previesť na sťažovateľa. Pokiaľ sa však žiadna z obvinených osôb nikdy nestala vlastníkom týchto nehnuteľností a sťažovateľ sa žiadneho trestného činu proti predávajúcim nedopustil, nemôže ísť o vec získanú trestným činom, a teda o výnos z trestnej činnosti, zakladajúcim oprávnenie prokurátora predmetné nehnuteľnosti sťažovateľovi zaistiť postupom podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku.

11. Podľa názoru sťažovateľa nehnuteľnosti nebolo možné zaistiť ani na zabezpečenie nároku poškodených na náhradu škody podľa § 96a ods. 9 Trestného poriadku. Takýto nárok možno podľa Trestného poriadku zaistiť výlučne na majetku alebo majetkových právach obvineného, pretože za škodu spôsobenú trestným činom zodpovedá výlučne páchatel' trestného činu. V tomto smere sťažovateľ poukázal na komentár k Trestnému poriadku od autorov Čentěš, J., Kurilovská,

L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. *Trestný poriadok I. § 1 – 195*. Bratislava : C. H. Beck, 2021. s. 495, z ktorého má vyplývať, že na postup podľa § 96a ods. 9 Trestného poriadku musia byť kumulatívne splnené podmienky zaistenia majetku uvedené v § 50 Trestného poriadku, pričom absolútne základnou podmienkou je, aby išlo o majetok obvineného. Inak povedané, § 96a ods. 9 Trestného poriadku upravuje len to, že podľa § 96a ods. 1 až 8 sa postupuje aj vtedy, ak je majetkom obvineného, na ktorom je potrebné zaistiť nárok poškodeného na náhradu škody podľa § 50 Trestného poriadku, nehnuteľnosť.

12. Sťažovateľ znovu zopakoval, že v súvislosti s kúpou nehnuteľností nespáchal žiaden trestný čin a ani zo spáchania žiadneho trestného činu nie je obvinený, a teda nemá v predmetnom trestnom konaní, ani v žiadnom inom postavení obvineného, preto je vylúčené zaistiť nárok poškodených na majetku, t. j. na nehnuteľnostiach vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa. Takéto zaistenie je potom v absolútnom rozpore so zákonom vymykajúce sa ústavnej garancii ochrany vlastníckeho práva a neoprávnene zasahujúce a obmedzujúce výkon vlastníckeho práva sťažovateľa.

13. Dozorujúci prokurátor ani špeciálny prokurátor špeciálnej prokuratúry sa vo svojich uzneseniach náležitým spôsobom nezaoberali uvedenými vecne relevantnými námietkami sťažovateľa, keď sa s touto argumentáciou dostatočne nevysporiadali, čím sa ich rozhodnutia stali nepreskúmateľnými. Špeciálna prokuratúra v danom prípade konala svojvoľne, v absolútnom rozpore so zákonom, bez opory v zákonnej úprave.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom špeciálnej prokuratúry v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. VII/3 Gv 122/19/1000 a jej uzneseniami z 23. novembra 2023 a 22. decembra 2023, ktorými bola v konečnom dôsledku zamietnutá žiadosť sťažovateľa o zrušenie zaistenia nehnuteľností. K porušeniu označených práv malo dôjsť jednak vznikom zbytočných prietahov v postupe konajúcej špeciálnej prokuratúry a jednak zamietnutím žiadosti o zrušenie zaistenia napriek neexistencii zákonných podmienok zaistenia nehnuteľností.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a s tým súvisiaceho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (*denegatio iustitiae*):

15. Sťažovateľ ústavnej sťažnosti v prvom rade argumentuje, že o jeho žiadosti o zrušenie zaistenia finančných prostriedkov nebolo rozhodnuté bezodkladne, keďže rozhodovanie o nej presiahlo celkovú dobu tri mesiace, čím došlo k neprípustnému zásahu do jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a to v rozsahu znamenajúcom zároveň odopretie spravodlivosti v zmysle garancií čl. 46 ods. 1 ústavy (*denegatio iustitiae*).

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnu istotu (m. m. IV. ÚS 469/2020).

17. Vo svojich rozhodnutiach ústavný súd tiež pripomína, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ale aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade špeciálnou prokuratúrou) ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom príslušného orgánu verejnej moci, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (II. ÚS 28/2022).

19. Vzhľadom na argumentáciu prezentovanú sťažovateľom a na zrejmy skutkový stav plynúci z ústavnej sťažnosti a jej príloh možno konštatovať, že v danom štádiu nejde o aktuálny a trvajúci zásah do práv sťažovateľa. O riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa špeciálna prokuratúra (špeciálny prokurátor) právoplatne rozhodla 22. decembra 2023, a jej rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 16. januára 2024.

20. S prihliadnutím na uvedenú okolnosť neostávalo iné, iba ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

21. Nad rámec uvedeného však ústavný súd považuje za potrebné pre úplnosť doplniť, že obdobie od podania žiadosti (13. októbra 2023) do doručenia druhostupňového rozhodnutia sťažovateľovi (16. januára 2024, celkovo teda 95 dní) síce možno považovať za nedodržanie zákonnej lehoty, a teda aj za príčinu vzniku určitého prietahu, avšak tento prietah podľa názoru ústavného súdu nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by mu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Nie každý zistený prietah v konaní má totiž nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Navyše, špeciálny prokurátor v druhostupňovom rozhodnutí zreteľne uviedol dôvody, ktoré ovplyvnili dĺžku trvania rozhodovania podriadeného – dozorového prokurátora o žiadosti sťažovateľa o zrušenie zaistenia nehnuteľnosti a ktoré spočívali v zabezpečovaní rozhodnutia civilného súdu, ktoré malo

relevantný význam z hľadiska vyriešenia otázky vlastníckeho práva k niektorým zaistným nehnuteľnostiam.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením špeciálnej prokuratúry č. k. VI1/3 Gv 122/19/1000-544 z 23. novembra 2023:

22. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (I. ÚS 539/2022).

23. Vychádzajúc z uvedeného vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špeciálnej prokuratúry z 23. novembra 2023, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok jeho právomoci. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení dozorujúceho prokurátora špeciálnej prokuratúry prostredníctvom riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu, ktorým je sťažnosť v zmysle § 185 ods. 2 v spojení s § 96a ods. 8 Trestného poriadku, ktorú napokon aj využil a o ktorej špeciálny prokurátor ako nadriadený orgán rozhodol. Právomoc špeciálneho prokurátora špeciálnej prokuratúry preto vylučuje právomoc ústavného súdu.

24. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa bolo preto potrebné v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením špeciálnej prokuratúry č. k. VI1/3 Gv 122/19/1000-552 z 22. decembra 2023:

25. Pri preskúmaní rozhodnutí o použití dočasných majetkových zaistovacích inštitútov, v dôsledku ktorých je znemožnené alebo citeľne obmedzené dispozičné právo dotknutého subjektu, ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej praxi stanovil požiadavky, ktoré sú na takéto rozhodnutie kladené z pohľadu ústavnoprávneho: rozhodnutie musí mať zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, čo znamená, že vyvodené závery o naplnení podmienok uvedených v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku nemôžu byť v úplne zrejmom nesúlade so zistenými skutkovými okolnosťami, ktoré sú orgánom činným v trestnom konaní k dispozícii (pozri napr. sp. zn. IV. ÚS 379/03 a IV. ÚS 577/2021). Ak sú tieto požiadavky dodržané a zásah štátu rešpektuje primeranú (spravodlivú) rovnováhu medzi požiadavkou všeobecného záujmu spoločnosti, ktorý je zásahom sledovaný, a požiadavkou na ochranu základných práv jednotlivca, ústavný súd nepovažuje zabezpečenie majetku dotknutého

subjektu za protiústavný zásah do jeho vlastníckych práv (pozri napr. sp. zn. I. ÚS 554/03, I. ÚS 369/03 a IV. ÚS 577/2021).

26. Rovnako je potrebné pripomenúť, že ústavný súd by mal pristupovať k preskúmvaniu rozhodnutí o zaistení nástrojov trestnej činnosti a výnosov z trestnej činnosti ako k rozhodnutiam dočasnej a zabezpečovacej povahy vydaným v priebehu prípravného trestného konania zdržanlivo, keďže do práv sťažovateľa sa nezasahuje konečným spôsobom (obdobne pozri napr. I. ÚS 264/2023, IV. ÚS 672/2022). V zmysle § 96a ods. 8 Trestného poriadku ak sa žiadosť o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia zamietla, vlastník nehnuteľnosti ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná. V priebehu trestného konania má teda sťažovateľ možnosť opakovane žiadať o zrušenie zaistenia (porov. m. m. II. ÚS 480/2021). Tieto skutočnosti však ústavnému súdu nebránili, aby rozhodnutia o zaistení nástrojov trestnej činnosti a výnosov z trestnej činnosti (konkrétne rozhodnutia o sťažnosti proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o zrušenie zaistenia) v trestnom konaní v minulosti preskúmal z pohľadu namietaného porušenia práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 60/2023, III. ÚS 43/2023, IV. ÚS 602/2021, I. ÚS 264/2023). Uvedené je potvrdením judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej ani súdne rozhodnutia dočasnej a zabezpečovacej povahy nemožno úplne vylúčiť z rámca ústavnoprávneho prieskumu.

27. K uvedenému je potrebné uviesť, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (napr. I. ÚS 23/01, III. ÚS 117/06).

28. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základných práv napadnutým uznesením špeciálneho prokurátora špeciálnej prokuratúry. V predmetnej veci išlo o zaistenie nehnuteľností podľa § 96a a nasl. Trestného poriadku, pričom špeciálny prokurátor rozhodoval o sťažnosti proti rozhodnutiu dozorového prokurátora špeciálnej prokuratúry o žiadosti sťažovateľa podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku v rámci prieskumu odôvodnenosti príkazu na zaistenie nehnuteľnosti.

29. V napadnutom uznesení sa špeciálny prokurátor stotožnil so záverom o absencii dôvodov na zrušenie zaistenia dotknutých nehnuteľností, pretože skutkové okolnosti vyplývajúce zo spisového materiálu potvrdzovali odôvodnenosť a zákonnosť postupu podriadeného prokurátora. Pri posúdení veci okrem iného zohľadnil rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany č. k. 11C/46/2015-501 zo 7. októbra 2022 a Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/70/2022-569 z 9. novembra 2023, ktorými došlo k určaniu vlastníctva k nehnuteľnosti zaistenej príkazom č. k. VII/3 Gv 122/19/1000-478 z 31. mája 2023 v prospech poškodeného [REDACTED].

30. Špeciálny prokurátor následne zhodnotil, že z dovtedy zabezpečených dôkazných prostriedkov dostatočne vyplývalo, že k prevodu zaistenej nehnuteľnosti malo dôjsť protiprávnym spôsobom, v súčinnosti viacerých osôb vrátane sťažovateľa, na ktorého bolo vlastníctvo nehnuteľnosti poškodených prevedené. Z rozhodnutí civilných súdov (ktorých právne závery bolo možné podľa špeciálneho prokurátora akceptovať aj pre potreby tohto trestného konania) vyplynulo, že k prevodu vlastníctva došlo za absencie skutočného prejavu vôle poškodených nehnuteľnosť predat' a absencie

vôle vyplatiť kúpnu cenu. Sťažovateľ mal sám konať v zlom úmysle a nemal mať ani vôľu vyplatiť kúpnu cenu, čím bola daná absolútna neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Pochybnosť o skutočnej vôli sťažovateľa kúpiť nehnuteľnosť, hoci aj investične, vyplývala z nedostatku finančných prostriedkov na jej kúpu, ako aj z toho, že o nehnuteľnosť neprejavil záujem, kupoval ju iba na základe znaleckého posudku; o jej kúpe nekonal s vlastníkom, ale s obvinenými, resp. s obvineným, ktorý je jeho švagrom a ktorý chcel mať nehnuteľnosť pod svojou kontrolou z hľadiska načerpaných úverových prostriedkov.

31. Prevod zaistenej nehnuteľnosti na sťažovateľa bol podľa konštatovania špeciálneho prokurátora urobený v rozpore s platným právnym poriadkom, čo malo výraz v naplnení pojmu uvedenia do omylu ako zákonného znaku skutkovej podstaty stíhaného trestného činu. Vzhľadom na to, že zaistená nehnuteľnosť bola jej prevodom získaná do sféry vplyvu obvinených osôb, ktorých záujmy zastupoval sťažovateľ, bolo nepochybné, že spáchanie trestného činu sa spája s nehnuteľnosťou ako s predmetom útoku. Vlastníctvo k nehnuteľnosti bolo nadobudnuté činnosťou, na ktorej mal účasť aj sťažovateľ, v trestnom konaní vyjadrenou ako trestný čin, ktorého nadobudnutie od poškodených osôb bolo možné právne kvalifikovať ako jej získanie, a teda išlo o výnos z tejto trestnej činnosti.

32. Špeciálny prokurátor nesúhlasil s názorom sťažovateľa o neexistencii príčinnej súvislosti zaistenej nehnuteľnosti a stíhaného skutku. Už podriadený prokurátor dostatočne vymedzil okolnosti, ktoré boli považované za protiprávne, aké následky na právach poškodeného boli konaním páchatel'a spôsobené a ako sa v dôsledku stíhaného protiprávneho konania nakladalo so zaistenou nehnuteľnosťou, ktorá mala byť v dôsledku podvodného konania páchatel'a prevádzaná na inú osobu. Týmto bol dostatočne preukázaný vecný, resp. príčinný súvis medzi konaním a následkom. A keďže zaistená nehnuteľnosť bola v dôsledku stíhanej trestnej činnosti prevádzaná na ďalšiu osobu, bola tak získaná trestným činom, čo v zmysle zákona bolo možné kvalifikovať ako výnos zo stíhanej trestnej činnosti.

33. Vychádzajúc zo záverov civilného konania, špeciálny prokurátor neakceptoval tvrdenie sťažovateľa o legalite nadobudnutia nehnuteľnosti. Bolo to vyvrátené nielen insolventnosťou sťažovateľa, ale aj pôvodným zdrojom peňažných prostriedkov z okruhu obvinených osôb. Financie nadobudnuté úverom, ktorý bol zabezpečený zaťažením zaistenej nehnuteľnosti, predstavovali sekundárny následok odlišný od trestnoprávne kvalifikačného znaku škody spôsobenej poškodenému.

34. K podstatnej námietke sťažovateľa o nesplnení podmienok na zaistenie nehnuteľností uvedených v § 50 Trestného poriadku, najmä o nenaplnení podmienky jeho statusu ako obvineného, špeciálny prokurátor odkázal na vysvetlenie podriadeného prokurátora a sám poukázal na zmysel a význam právnych inštitútov zaistenia a zabezpečovania nárokov poškodených vyplývajúcich z dotknutých právnych noriem, ktoré odlišným spôsobom postihujú majetok, resp. majetkové hodnoty jednak u obvineného a jednak u iných osôb, pokiaľ u týchto ide o výnosy z trestnej činnosti. Právna úprava uvedená v treťom oddiele štvrtého dieľu štvrtej hlavy Trestného poriadku podľa špeciálneho prokurátora nespája okolnosti zaistenia veci s osobou obvineného, preto za splnenia zákonnej podmienky výnosu alebo nástroja trestnej činnosti tak bolo možné postupovať aj voči tretím osobám, u ktorých sa takáto vec nachádzala. Preto nárok poškodeného

na náhradu škody bol zabezpečený na nehnuteľnosti, ktorá bola protiprávnym konaním odňatá z jeho vlastníctva, a u osoby, u ktorej sa aktuálne nachádzala vo vlastníctve (tu sťažovateľa).

35. Obdobne dozorový prokurátor v rozhodnutí z 23. novembra 2023 k tejto téme uviedol, že vydanie príkazu na zaistenie nehnuteľností podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku sa neviaže na osobu obvineného, ale na splnenie zákonnej podmienky naplnenia pojmu nástroja alebo výnosu z trestnej činnosti. Pritom z výsledkov dokazovania bolo dostatočne preukázané, že účelom a zmyslom činnosti zločineckej skupiny bolo podvodným spôsobom nadobudnúť do sféry svojho vplyvu nehnuteľností od poškodených osôb, ktoré navyše transformovali aj do ďalších, subsidiárnych príjmov, ktoré bolo možné zhodne označiť ako výnosy z tejto protiprávnej činnosti. Za irelevantné dozorový prokurátor špeciálnej prokuratúry považoval, že nehnuteľnosti neboli prvotne vo vlastníctve obvinených, pretože pri celkovo 33 stíhaných skutkoch boli preukazované v početnom rozsahu aj takéto prípady, pričom bolo iba variáciou podvodného konania, že nehnuteľnosti boli prevádzané na spriaznené osoby obvinených osôb alebo priamo na príbuzného obvineného tak ako v tomto prípade, čo taktiež zakladalo aj podozrenie z legalizácie alebo samotného podielníctva na trestnej činnosti.

36. Akceptujúc aj tieto dôvody (uvedené dozorovým prokurátorom), podľa špeciálneho prokurátora malo zaistenie nehnuteľnosti svoje zákonné opodstatnenie a rozhodnutie podriadeného prokurátora preto považoval za vecne správne, a teda aj zákonné.

37. Oboznámiac sa s napadnutým uznesením špeciálneho prokurátora, ústavný súd ho vyhodnotil ako primerané tomu, že ide o rozhodnutie o dočasnom zaist'ovacom opatrení a nemožno ho *prima facie* považovať ani za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Jeho odôvodnenie predstavuje dostatočný základ na jeho výrok, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu dozorového prokurátora špeciálnej prokuratúry. Napadnuté uznesenie špeciálneho prokurátora má zákonný podklad, keďže predpoklad právnej normy obsiahnutej v § 96a ods. 1 Trestného poriadku sa na základe zistených skutočností javí ako naplnený (prevod nehnuteľnosti spôsobom odporujúcim zákonu – trestným činom – na spriaznenú osobu), vedie k naplneniu účelu aplikovaného zaist'ovacieho inštitútu (odčerpanie výnosu z trestnej činnosti, zabránenie vyňatia nehnuteľností z dosahu orgánov činných v trestnom konaní a súdu do doby, keď o nich bude možné rozhodnúť na základe vykonaného dokazovania), pričom ústavný súd neidentifikoval prejavy svojvôle v rozhodovaní špeciálnej prokuratúry (špeciálneho prokurátora).

38. Rozhodne nemožno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že dozorujúci prokurátor ani špeciálny prokurátor špeciálnej prokuratúry sa vo svojich uzneseniach náležitým spôsobom nezaoberali vecne relevantnými námietkami. Z obsahu oboch rozhodnutí jednoznačne vyplýva opak. Orgány prokuratúry zreteľne uviedli, prečo považovali zaistené nehnuteľnosti za výnos z trestnej činnosti, ktorý bolo potrebné zaistiť aj na zabezpečenie nároku poškodených, ako aj to, prečo bolo možné nehnuteľnosti zaistiť u sťažovateľa ako osoby nie obvinenej.

39. Zodpovedanie otázok nastolených sťažovateľom týkajúcich sa nesplnenia zákonných dôvodov pre zaistenie nehnuteľnosti v jeho vlastníctve z dôvodu absencie naplnenia požiadaviek § 50 Trestného poriadku, ktoré podľa jeho názoru podmieňujú použitie § 96a ods. 9 Trestného poriadku, ústavnému súdu neprináleží, pretože tieto vyúsťujú do požiadavky výkladu Trestného poriadku, ktorý však do jeho kompetencií nespadá.

40. Pokiaľ sťažovateľ očakáva, že ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podanej pre namietané porušenie základných práv urobí výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku a „inštruuje“ ich správnu aplikáciu, tak tomuto očakávaniu vyhovieť nemožno. Ústavný súd totiž nepodáva výklad zákonov a v rámci konania o ústavnej sťažnosti sa zameriava na posúdenie zlučiteľnosti účinkov ich interpretácie a aplikácie všeobecnými súdmi, resp. inými orgánmi verejnej moci s obsahom základných práv a slobôd (pozri napr. II. ÚS 142/2015, III. ÚS 717/2016). Pri výklade a použití ustanovení zákona je však nevyhnutné rešpektovať skutočnosť (a práve dodržanie tohto je predmetom skúmania ústavným súdom), že interpretácia zákona nemôže popierať účel a zmysel právnej úpravy a vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (pozri napr. I. ÚS 209/2019). Do výkladu zákona realizovaného príslušným orgánom verejnej moci (tu špeciálnej prokuratúry) by ústavný súd mohol zasiahnuť iba v prípade, že by sa tento javil ako ústavne nekonformný.

41. Ako z príslušných častí oboch napadnutých rozhodnutí špeciálnej prokuratúry vyplýva, prokurátori sa s príslušnými námietkami sťažovateľa v tomto smere zaoberali a svoj záver argumentačne dostatočným a presvedčivým spôsobom rozviedli. Interpretácia a následná aplikácia § 96a Trestného poriadku špeciálnou prokuratúrou pritom podľa názoru ústavného súdu nijako neprekročila mantinely jej ústavnej udržateľnosti. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu príslušným orgánom verejnej moci by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v uzneseniach špeciálnej prokuratúry nezistil. Sťažovateľov nesúhlas s obsahom týchto rozhodnutí nie je dôkazom o ich neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor orgánov prokuratúry svojím vlastným.

42. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

43. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi sťažovateľom napadnutým uznesením špeciálneho prokurátora špeciálnej prokuratúry na jednej strane a obsahom základného práva vlastníť majetok, príp. základného práva na inú právnu ochranu na strane druhej neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. V tejto časti ústavnú sťažnosť preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

44. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu